

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 89.

Vydána dne 14. srpna 1924.

Obsah: (179. a 180.) 179. Zákon o zrušení svěřenství. — 180. Vyhláška, kterou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva financí ze dne 12. dubna 1922, čís. 125 Sb. z. a n., o celním odbavování jízdních kol a osobních motorových vozidel vstupujících do celního území a z něho vystupujících v cestovním styku.

179.

Zákon ze dne 3. července 1924

o zrušení svěřenství.

Národní shromáždění republiky československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

(¹) Svěřenství (rodinné fideikomisy) všeho druhu se zrušují. Nová svěřenství nemohou býti zřizována.

(²) Dnem účinnosti zákona pozbývají, pokud se jich zákon výslovně nedovolává, ustanovení zřizovacích listin, rodinných usnesení a jiných opatření o svěřenstvích platnosti.

(³) Zejména zanikají bez náhrady také substituční nároky stanovené ve zřizovací listině pro odpadnutí všech čekatelů a jiné nároky kromě nároků vyhrazených v § 6.

§ 2.

(¹) Držiteli svěřenství, čekatelům a opatrovníku potomstva se především ponechává, aby dohodou upravili poměry uvolněného svěřenského jmění.

(²) Čekateli jsou, kdož v den, kterého nabude zákon účinnosti, jsou povoláni podle zřizovací listiny k posloupnosti ve svěřenství, a jsou již na živu neb aspoň pokládáni za narozené (§ 22 ob. zák. obč.). Při tom nehledí se však k omezením zřizovacích listin, která se příčí právnímu řádu nastalému po 28. říjnu 1918 zrušením šlechtictví (pro nerovný sňatek, nedostatek šlechtictví neb určitého počtu šlechtických předků a podobným).

(³) K dohodě postačí, souhlasí-li držitel svěřenství a nejbližší tři čekatelé, a není-li

jich, opatrovník potomstva. Je-li svěřenství uvolněno úmrtím držitelovým, stačí souhlas nástupce povolaného zřizovací listinou a dvou nejbližších čekatelů, pokud se týče opatrovníka potomstva. Při tom nehledí se k přímým potomkům těchto čekatelů.

(⁴) Dohoda musí býti do šesti měsíců ode dne, kdy tento zákon nabude účinnosti, písemně předložena příslušnému svěřenskému soudu, nesmí se přičítati účelu tohoto zákona a vyžaduje schválení svěřenským soudem (§ 16). Soud vyslechne o ní zúčastněné, zejména čekatele uvedené v odst. 2., není-li jejich podpis na listině ověřen, a svěřenského opatrovníka. K tomu obešle známé čekatele, kteří se zdržují na území československé republiky, a vyzve vyhláškou na soudní desce a v úředním listě, a podle uvážení i v jiných listech, čekatele, jejichž pobyt není znám anebo jest v cizině, jakož i ty, kdož by podle zřizovací listiny mohli činiti nároky na nástupnictví ve svěřenství, aby se u soudu vyjádřili ve stanovené lhůtě. Ji určí soud aspoň na třicet dní ode dne, kdy uveřejněna bude vyhláška v úředním listě. V obelání a ve vyhlášce budtež uvedeny podstatné údaje dohody a upozornění, že se má za to, že s dohodou souhlasí, o těch, kdož se na obelání nedostaví a na vyzvání se nevyjádří.

(⁵) Podle schválené dohody vykonají se pak na návrh knihovní zápisy a jiná potřebná opatření (§ 7).

§ 3.

(¹) Nebude-li dohoda předložena ve lhůtě určené v § 2, odst. 4. ke schválení, nabude jmění zbaveného svěřenského svazku, kdo byl držitelem svěřenství v den, kterého nabyl tento zákon účinnosti, jako přední dědic (fiduciář) a bude omezen svěřenským nástupnictvím (fideikomisární substitucí) ve

prospěch prvního čekatele, který by byl podle zřizovací listiny (§ 2, odst. 2.) povolán v čas nápadu k nástupnictví ve svěřenství.

(²) Bylo-li by uvolněno svěřenství v den, kdy zákon nabude účinnosti, úmrtím dosavadního držitele, buď odevzdáno do neomezeného vlastnictví čekateli, který podle zřizovací listiny jest povolán k nástupnictví. Při tom se nepřihlíží k omezením ve zřizovací listině uvedeným v § 2, odst. 2. Bylo-li však ve zřizovací listině vyhrazeno dočasnému držiteli právo jmenovati svého nástupce a nařídil-li dočasný držitel zemřelý před účinností tohoto zákona platným posledním pořízením, jak jest naložiti jméním náležejícím ke svěřenství pro případ, že bude svěřenství podle zákona zrušeno, buď svěřenství odevzdáno podle posledního pořízení jako pozůstalost prostá svěřenského svazku.

(³) Zemřel-li by dočasný držitel svěřenství po dni, kdy zákon nabyl účinnosti, ale před uplynutím šestiměsíční lhůty § 2, odst. 4., a nedošlo-li k dohodě (§ 2, odst. 4.), platí, že nabyl jmění podle odst. 1. a nastává dědičná posloupnost podle tohoto ustanovení.

§ 4.

Kdyby ke svěřenství uvolněnému smrtí v den, kdy tento zákon nabude účinnosti, žádný z povolaných čekatelů se nepřihlásil anebo dalších svěřenských čekatelů nebylo, spadá uvolněné svěřenské jmění do pozůstalosti posledního držitele.

§ 5.

Nástupnické nároky všech dalších čekatelů kromě nároku vyhrazeného v § 3 zanikají bez náhrady.

§ 6.

(¹) Zrušením svěřenského svazku nejsou dotčeny nároky na plnění, kterých nabyly ze zřizovací listiny určité osoby již žijící nebo považované za narozené v době, kdy tento zákon nabude účinnosti, proti držiteli svěřenství nebo svěřenskému nástupci. Není-li v listině jinak ustanoveno, přísluší opětuující se dávky oprávněnému na čas jeho života. Klesne-li trvale výnos svěřenského majetku z důvodů nezávislých na osobě držitelově tak, že by byl hospodářsky ohrožen držitel svěřenského majetku nebo jeho nástupce, plně tyto závazky, může žádati, aby byla tato plnění poměrně snížena. Nedohodnou-li se strany, rozhodne příslušný soud na návrh některé z nich v ne-sporném řízení.

(²) Nejsou-li takové nároky dosud zajištěny, nařídí svěřenský soud na návrh oprávněného nebo jeho zákonného zástupce, čeho jest třeba k jejich zajištění, dříve než schválí dohodu nebo rozhodne o svěřenském jmění.

(³) Ve vyhlášce o dohodě (§ 2) vyzve soud také, je-li ve zřizovací listině ustanovení o takových oprávněních, ty, kdož činí nároky, aby je ve stanovené lhůtě u soudu přihlásili. Nebyla-li dohoda předložena, vyzve, je-li ve zřizovací listině takové ustanovení, na náklad nabyvatele svěřenského jmění po šesti měsících (§ 2, odst. 4.) vyhláškou na soudní desce a v úředním listě ty, kdož činí nárok na taková plnění ze zřizovací listiny a jejich zajištění, aby do třiceti dnů po uveřejnění své nároky přihlásili u soudu. K nárokům později přihlášeným nebude v tomto řízení hleděno a ponechává se oprávněným, aby jim zjednávali platnost podle všeobecných předpisů.

(⁴) Přihlásil-li někdo nárok podle odstavce 1. až 3. včas a není-li snad již v dohodě nebo v jiném návrhu nabyvatelovu o něm ustanovení aneb odchyluje-li se toto od ohlášeného nároku, vyslechne soud zúčastněné. Nedohodnou-li se, odkáže nárok činícího na pořad práva, jinak převezme dohodu do listiny o dohodě nebo do výroku o nástupnictví.

(⁵) Oprávněným jest, u koho v den účinnosti tohoto zákona byly splněny všechny podmínky stanovené ve zřizovací listině, nehledíc k omezením, která se přičí platnému právnímu řádu (§ 2, odst. 2.), třeba svých nároků dosud neuplatnil.

(⁶) Je-li v knihách zapsán závazek, podle zřizovací listiny poskytovati plnění, nejmenovaným osobám, vymaže se na návrh, nebyly-li žádné nároky podle předchozích ustanovení přihlášeny.

§ 7.

(¹) Příslušný svěřenský soud vysloví, nebyla-li předložena dohoda podle § 2, vyšetře z úřední moci, čeho třeba, usnesením, komu se odevzdává svěřenské jmění do vlastnictví (§§ 3, 4), a pokud jde o nemovitě jmění, komu má býti knihovně připsáno. Usnesení doručí držiteli svěřenství, a zemřel-li, nástupci podle zřizovací listiny povolnému, pak třem, pokud se týče dvěma známým nejbližším čekatelům (§ 2) a svěřenskému opatrovníku. Rozhoduje-li podle § 6, též osobám činícím nároky na plnění.

(²) Nebylo-li do šesti neděl po právní moci usnesení zažádáno za knihovní vklad, a pokud se týče za vydání jmění, zařídí svěřen-

ský soud z úřední moci, aby zápisy z usnesení plynoucí byly v knihách (i náhradových) vykonány a označení statku jako svěrenského vymazáno, neb aby jiné jmění bylo uloženo s omezením podle § 3, po případě § 6 neb oprávněnému vydáno.

§ 8.

(¹) Je-li spor o nástupnictví ve svěrenství nebo byl-li zahájen před uplynutím šesti-měsíční lhůty § 2, svěrenský soud vyčká, komu bude nárok ve sporném řízení platně přiznán, a učiní podle toho potřebná opatření, nevydáv vlastního usnesení, ledaže rozhodne o přihlášených nárocích na plnění (§ 6). Nebylo-li by do šesti neděl po právní moci rozsudku nebo po smíru požádáno za knihovní zápisy, nařídí z úřední moci vklad vlastnického práva pro toho, jemuž byl nárok přiznán, s omezením podle § 3 a výmaz označení statku jako svěrenského (svěrenského svazku), jakož i vklad případného nároku podle § 6.

(²) Nebyly-li včas předloženy opisy pro sbírku listin, vyhotoví je soud z úřední moci a vybere za ně předepsaný dvojnásobný poplatek.

§ 9.

(¹) Proti držiteli svěrenství nebo jeho nabyvateli nemůže po dni, kterého nabude tento zákon účinnosti, domáhati se uznání vlastnictví jiný nápadník proto, že pozbyl svého lepšího práva před účinností zákona podle ustanovení zřizovací listiny a dosavadních předpisů, anebo že držitel (nabyvatel) pozbyl oprávnění ke svěrenství událostmi později nastalými.

(²) Po deseti letech po zrušení svěrenství nelze se vůbec domáhati pro lepší právo podle zřizovací listiny nároků proti dočasnému držiteli.

§ 10.

(¹) Pozůstalostní řízení o svěrenském jmění po držiteli zemřelém přede dnem účinnosti tohoto zákona buď provedeno podle dosavadních předpisů pro svěrenství a soudem podle nich příslušným a při tom buď hleděno k ustanovení § 3, odst. 2.

(²) Zemřel-li by držitel svěrenství po dni, kterého nabyl účinnosti tento zákon, projedná pozůstalost i o svěrenském jmění soud příslušný podle všeobecných ustanovení v řízení podle nich platném hledě k ustanovení § 3, odst. 1. a 3.

§ 11.

O splátkách přejímacích cen podle zákona ze dne 27. května 1919, č. 318 Sb. z. a n., a o náhradě za převzaté svěrenské statky podle zákona ze dne 8. dubna 1920, č. 329 Sb. z. a n. (náhradového zákona) ve znění novely ze dne 13. července 1922, č. 220 Sb. z. a n., platí, co ustanoveno jest v tomto zákoně o svěrenství.

§ 12.

Nabyvatel svěrenství, není-li jím sám, kdo byl držitelem v den, kterého nabyl účinnosti tento zákon, může požadovati ze zpupného jmění předchůdce náhrady za zhoršení svěrenského jmění a náhrady dospělých, ale nezaplacených splátek dluhů učiněných se soudním schválením, jest však také povinen nahraditi jeho pozůstalosti nebo nástupci ve zpupné jmění náklady, které učinil předchůdce, aby zachoval anebo značně zlepšil svěrenský majetek.

§ 13.

(¹) Zrušením svěrenského svazku nezrušují se omezení nakládati majetkem zabraným podle zákona ze dne 16. dubna 1919, č. 215 Sb. z. a n. (záborového zákona).

(²) Ke každé dohodě podle tohoto zákona, která se týká zabraného majetku, a k zajištění nároků na tomto majetku (§§ 2, 6, 8) jest třeba také souhlasu státního pozemkového úřadu. Jemu buďtež doručena také všechna soudní usnesení učiněná podle tohoto zákona a týkající se zabraného majetku nebo náhrady nastupující na jeho místo.

§ 14.

(¹) Věřitel, pro něhož vážnou na svěrenském majetku pohledávky poskytnuté se schválením soudu před dnem účinnosti tohoto zákona, může je požadovati v příslušném pořadí i z podstaty nehledíc k omezení svěrenským nástupnictvím (§ 3, odst. 1.).

(²) Pohledávkám ze zápůjček poskytnutých dočasnému držiteli bez svolení svěrenského soudu přede dnem účinnosti tohoto zákona na zástavu užitků ze svěrenského statku, nemůže věřitel zjednávatí platnost z podstaty, pokud nabyvatel má jen postavení předního dědice (§ 3, odst. 1.).

(³) Na zabraný majetek může věřitel vésti exekuci jen vnučenou správou.

§ 15.

(¹) Soud povoláný podle dosavadních předpisů zůstává příslušným projednati spory

o nástupnictví ve svěřenství a jiné nároky z něho, v nichž žaloba byla podána přede dnem účinnosti tohoto zákona. Jinak řídí se příslušnost ve sporech o takové nároky ze zrušeného svěřenského poměru obecnými pravidly.

(2) Ve svěřenských věcech dosud příslušné soudy dokončí pozůstalosti po držitelích svěřenství zemřelých do dne účinnosti tohoto zákona, rozhodnou o nástupnictví podle §§ 3, 4, 7 a 8 a učiní potřebná opatření ku provedení tohoto zákona (§§ 6, 7). Jinak přestává jejich působnost a zákonná péče o svěřenství schválením dohody neb uplynutím lhůty § 2. Bude-li třeba věc dále vyřídit nebo v ní jednati, postoupí ji z úřední moci soudu příslušnému pak podle obecných pravidel.

§ 16.

Obstarával-li svěřenské věci pro některé rodinné svěřenství nebo jeho část ležící v území Československé republiky soud mimo toto území, jest příslušným nyní pro věci přikázané v tomto zákoně svěřenským soudům, je-li jmění nebo značnější jeho část v Čechách s přičleněným územím Vitorazska, zemský soud civilní v Praze, je-li na Moravě s přičleněným územím Valčicka, zemský soud civilní v Brně, je-li ve Slezsku s přičleněným územím Hlučinska, zemský soud v Opavě, a je-li na Slovensku nebo v Podkarpatské Rusi, sborový soud první stolice, v jehož obvodě leží jmění vůbec anebo z větší části. Nedohodnou-li se soudy zúčastněné, určí příslušnost nejvyšší soud.

§ 17.

(1) K zajištění sbírek a předmětů umělecké nebo dějinné ceny, archivů, knihoven a registratur, které jsou příslušenstvím svěřenských statků, do doby, než bude zákonem upravena ochrana památek vůbec, nařídí ministerstvo školství a národní osvěty na své náklady jejich soupis znalci na základě soupisů, založených ve svěřenských spisech anebo při inventuře svěřenského majetku upotřebovaných. Tito vyšetří, které věci z příslušenství svěřenství mají uměleckou nebo dějinnou hodnotu, a sepiší je s podrobnějším popisem. Podle jejich posudku rozhodne ministerstvo školství a národní osvěty, které z těchto věcí mají býti nadále uschovány. Rozhodnutí s opisem seznamu buď sděleno nabyvateli svěřenského jmění. Pokud takové věci nepřešly podle jiných zákonů nebo dohodou ve vlastnictví neb uschování státu, buďtež ponechány v uschování nabyvatele svěřenství,

není-li jiné úmluvy. Zeiziti sbírky takových předmětů, archivy a knihovny nebo jednotlivé věci z nich není dovoleno bez souhlasu ministerstva školství a národní osvěty.

(2) Písemnosti a spisy z archivů a registratur mohou býti zničeny jen se svolením ministerstva školství a národní osvěty po odborné prohlídce státními archivními orgány. Opatření podle předcházejících ustanovení, pokud se týkají archivů a registratur, učiní ministerstvo školství a národní osvěty dohodouc se s ministerstvy spravedlnosti, vnitra a zemědělství. Ustanovení § 2, č. 9. zákona ze dne 12. února 1920, č. 118 Sb. z. a n., se tímto nemění.

(3) Byla-li by bezpečnost anebo celistvost sbírek a předmětů u nabyvatele svěřenského majetku ohrožena, a neposlechl-li by daných nařízení nebo nedal-li by dostatečné záruky, může po vyšetření politickými úřady první stolice (administrativními vrchnostmi) se znalci ministerstvo školství a národní osvěty raříditi jejich uschování jinde na náklad nabyvatelův.

(4) O zákazu vývozu platí nařízení Národního výboru ze dne 29. října 1918, č. 13 Sb. z. a n.

(5) Přestoupí-li vlastník vydaná nařízení, může mu býti jmenovanými politickými úřady uložen peněžitý trest do 100.000 Kč nebo vězení do tří měsíců.

(6) Podrobnější ustanovení o znalcích, jejich výběru, o soupisu a uschování budou vydána nařízením.

§ 18.

Dnem, kterého nabude zákon účinnosti, pozbudou platnosti všechny předpisy zákonů a nařízení o svěřenstvích, pokud jsou v odporu s tímto zákonem, zejména §§ 618 až 645 ob. zák. obč., §§ 108, 220 až 256 nesp. patentu ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z., zákony ze dne 13. června 1868, č. 61 ř. z., a ze dne 27. března 1918, č. 117 ř. z., § 50, č. 4., 78, odst. 1., 116 jur. normy (zákona ze dne 1. srpna 1895, č. 111 ř. z.), § 97, odst. 2. a 109 ex. řádu ze dne 27. května 1896, č. 79 ř. z., nařízení uherského ministerstva spravedlnosti ze dne 7. dubna 1869, č. 1869/J. M., §§ 2, č. 1. a 42 zák. čl. I. z 1911.

§ 19.

Tento zákon nabude účinnosti za tři měsíce po vyhlášení.

§ 20.

Zákon provéstí náleží ministrům spravedlnosti, školství a národní osvěty, vnitra a zemědělství v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.

Švehla v. r.,

též za ministry Malypetra a Dr. Hodžu.

Dr. Markovič v. r.

za ministra Bechyně.

Dr. Dolanský v. r.

180.

Vyhláška ministra financí v dohodě s ministry obchodu, veřejných prací a vnitra ze dne 2. srpna 1924,

kteřou se mění a doplňuje vyhláška ministerstva financí ze dne 12. dubna 1922, čís. 125 Sb. z. a n., o celním odbavování jízdních kol a osobních motorových vozidel vstupujících do celního území a z něho vystupujících v cestovním styku.

Ustanovení vyhlášky ministerstva financí ze dne 12. dubna 1922, čís. 125 Sb. z. a n., mění a doplňují se v bodech níže uvedených takto:

K o d d í l u I.

O d s t a v e c 1. doplňuje se touto větou: „Za cizozemské cestující jest považovati osoby mající své řádné bydlíště v cizině, to jest bydlící v ní s prokazatelným úmyslem trvale se tam zdržovati.“

Poslední věta odstavce 2. mění se takto: „Jistotu dlužno složití buď v hotovosti nebo v československých státních papírech nebo ručením prvotřídního tuzemského bankovního ústavu.“

O d s t a v e c 5. zní takto: „Lhůtu k zpětnému výstupu vozidla stanoví celní úřad nejdéle šesti měsíci, není-li v dalších ustanoveních této vyhlášky výslovně předepsána lhůta kratší. Záznamní lhůtu může prodloužit zemská finanční správa obvodu, v němž se právě vozidlo nalézá, prokáže-li se nepřekonatelná překážka zpětného výstupu do ciziny.“

V o d s t a v c i 15. vynechána buďtež poslední dvě slova: „nebo triptykem“.

V o d s t a v c i 17. vynechati jest slova „nebo triptyk“.

O d s t a v e c 18. zní takto: „Ministerstvo financí může udělití oficiálnímu klubu automobilnímu pro území republiky československé, jakož i ústřednímu tuzemskému svazu velopedistů, který uzná pro ten účel za oficiální, výhradné právo vydávati triptyky, jež jsou členskou průkazkou a současně záznamkou a opravňují cizozemského majitele v nich uvedeného ke vstupu s cizozemským motorovým vozidlem (automobilem nebo motorovým kolem), pokud se týče s cizozemským jízdním kolem v nich popsaným do celního území bez skládání jistoty za clo a ostatní zákonitě dávky. Celní úřady řídí se při řízení s triptyky pokyny na nich vytištěnými. Lhůta k zpětnému vývozu počíná dnem vstupního záznamu, nesmí nikdy přesahovati dobu platnosti triptyku, ale zůstane v platnosti, i když by povolení klubu nebo svazu udělené uplynulo dříve, na příklad koncem kalendářního roku. Na konci záznamní lhůty odejme celní úřad straně list čís. 2 triptyku, zastupující záznamní list, a to i v tom případě, když doba, na kterou byl triptyk autoklubem, případně cyklistickým spolkem vystaven, ještě neuplynula.“

O d s t a v e c 20. obdrží toto znění: „Cizozemské automobily, jimiž přijedou z ciziny osoby bydlící v tuzemsku, jakož i automobily k jízdě najaté zaznamenají se na dobu t ř í d n ů, po případě jen na takovou dobu delší, jíž jest zapotřebí, aby vůz dojel do místa, do něhož cestující koná cestu, a neprodleně se vrátil do ciziny. Bude-li zjištěno, že tohoto ustanovení, jež jest povahy výjimečné, jest osobou bydlící v tuzemsku zneužíváno k jízdám nápadně často se opakujícím, nebude vozidlo k dalším jízdám do tuzemska propuštěno.“

Za odstavce 21. zařadí se nový o d s t a v e c 22. tohoto znění: „Používají-li společníci nebo úředníci firmy, mající své sídlo v cizině, cizozemského automobilu, náležejícího této firmě, bude vozidlo posuzováno tak, jako by bylo osobním majetkem společníka nebo úředníka, jenž ho používá. Jest věcí uživatele vozidla, aby svůj poměr k firmě, jejímž společníkem, resp. úředníkem jest, celnímu úřadu náležitě prokázal. Jinak bude automobil považován za najatý a zaznamenán pouze se lhůtou uvedenou v odstavci 20.“

Dosavadní odstavec 22. budiž přečíslován na o d s t a v e c 23. a doplněn větou: „Ustanovení odstavce 6. při používání mezinárodních sešitů celních propustek pohraničních